

Finanțat de
Uniunea Europeană

Cofinanțat și implementat
de Fundația Soros Moldova

Servicii sociale mai bune

Buletin informativ lunar al proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat din resursele Uniunii Europene, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova, în parteneriat cu Asociația Keystone Moldova și AO Institutum Virtutes Civilis.

NR. 12-13
OCTOMBRIE-NOIEMBRIE 2022

Buletinul este realizat de Centrul pentru Jurnalism Independent

SUMAR

La Bălți a fost lansat un nou serviciu social destinat persoanelor cu dizabilități, cu sprijinul Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova	3
Grupul de lucru consultativ, creat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a început elaborarea metodologiei de calculare a costurilor serviciilor sociale	4
Centrul Low Vision participă la elaborarea Programului Național de Sănătate a Ochiului	6
Un microbuz special a fost transmis de Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova Centrului de zi pentru copii cu dizabilități din Cahul	7
Ședință bianuală cu partenerii proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”	9
Copiii cu nevoi speciale din Ștefan Vodă au condiții de reabilitare mai bune, datorită UE și Fundației Soros Moldova	11
Asociația Parteneriatul Aachen-Moldova din Cantemir a procurat un imobil pentru serviciul social Locuință Protejată	13
„Prevenim azi, ca să nu avem cazuri grave mâine”. Cum lucrează un specialist în protecția drepturilor copilului la Ungheni	14
Keystone Moldova a instruit 22 de angajați ai centrelor de zi și de plasament pentru persoane vârstnice	17
Două echipe ale serviciilor de screening auditiv, create cu sprijinul Uniunii Europene, au participat la un program de formare la București	20

LA BĂLȚI A FOST LANSAT UN NOU SERVICIU SOCIAL DESTINAT PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI, CU SPRIJINUL UNIUNII EUROPENE ȘI FUNDAȚIEI SOROS MOLDOVA

Copiii și adulții cu dizabilități din mun. Bălți vor avea acces gratuit la sprijin specializat, oferit la domiciliu prin intermediul serviciului social Echipă mobilă, în cadrul căruia activează cinci specialiști – inclusiv un psiholog, un kinetoterapeut și doi logopezi. Din resursele Uniunii Europene serviciul a fost dotat cu un automobil, cu ajutorul căruia specialiștii pot ajunge în timp util la domiciliul beneficiarilor. Serviciul a fost acreditat inițial de către Consiliul Național al Prestatorilor de Servicii Sociale, fiind pregătit să ofere îngrijiri conform standardelor de calitate. În total, de serviciile Echipii mobile vor beneficia 60 copii și adulți din municipiul Bălți, care vor fi ajutați să dezvolte abilități pentru o viață independentă în comunitate.

Serviciul Echipă mobilă este dezvoltat de Asociația Obștească „CREDIS”, în parteneriat cu Consiliul municipal Bălți și Direcția Generală Sănătate, Asistență Socială și Protecția Familiei și a fost lansat la 5 octombrie 2022. „Suntem bucuroși că am reușit să creăm la Bălți un serviciu necesar și așteptat atât de beneficiarii noștri și de familiile lor, cât și de parteneri. Împreună cu specialiștii Echipei mobile vom oferi persoanelor cu dizabilități o șansă la recuperare și asistență specializată”, a menționat **Livia Golovatii**, coordonatoare de proiect la AO „CREDIS”.

„Echipa mobilă din municipiul Bălți este unul dintre cele 40 de servicii sociale create în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii

sociale mai bune”, pe care Fundația Soros Moldova îl cofinanțează împreună cu Uniunea Europeană. Ne propunem, prin stimularea dezvoltării serviciilor sociale în Moldova, să contribuim la formarea unor comunități prietenoase și incluzive, unde fiecare persoană să se simtă bine”, a declarat **Petru Culeac**, director executiv al Fundației Soros Moldova.

„Sunt aici ca să reafirm sprijinul Uniunii Europene pentru dezvoltarea domeniului serviciilor sociale în Republica Moldova. Acordarea asistenței necesare tuturor categoriilor vulnerabile și incluziunea socială reprezintă o garanție a unei societăți sănătoase și prospere. De aceea vom continua eforturile noastre de susținere a activităților care contribuie la îmbunătățirea calității vieții persoanelor vulnerabile”, a spus **Victoria Neaga**, manageră de proiecte la Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

Proiectul „Echipa mobilă Bălți – serviciu de suport și incluziune socială pentru persoanele cu dizabilități” are un buget de 54 561 de euro. Din ianuarie 2023, serviciul va fi preluat și gestionat de către Primăria Municipiului Bălți, sub coordonarea Direcției Generale Sănătate, Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți.

GRUPUL DE LUCRU CONSULTATIV, CREAT DE MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE, A ÎNCEPUT ELABORAREA METODOLOGIEI DE CALCULARE A COSTURILOR SERVICIILOR SOCIALE

În Republica Moldova va fi elaborată și pilotată o metodologie de calculare a costurilor serviciilor sociale, care va avea valoare de act normativ și va fi folosită de autorități la planificarea și bugetarea serviciilor sociale și la contractarea lor de la prestatorii privați sau publici. Elaborarea metodologiei a fost lansată de Asociația Obștească Institutum Virtutes Civilis în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care a instituit, în acest scop, prin ordin, un grup de lucru consultativ. Grupul, format din reprezentanți ai direcțiilor raionale asistență socială și ai direcțiilor finanțe din diferite consilii raionale, precum și din prestatori de servicii sociale, se întrunește periodic la Chișinău și examinează proiectul de metodologie asupra căruia lucrează expertele Mariana Ianachevici și Veronica Sandu.

stăm. Deci, în primul rând - setăm exact ce serviciu oferim, în al doilea rând – stabilim exact că există beneficiar care are nevoie de tot pachetul de activități și există beneficiar care are nevoie parțial, doar de câteva din activitățile pe care le putem oferi, iar în al treilea rând stabilim media pentru clientul care are nevoie de 6-7 activități și pentru cel care are nevoie de 1-2 activități”, explică esența abordării **Mariana Ianachevici**, directoare executivă a Asociației AVE COPIII și una dintre expertele care elaborează metodologia.

La prima ședință desfășurată vineri, 7 octombrie 2022, la propunerea expertelor, grupul de lucru a acceptat o abordare nouă ca bază pentru viitoarea metodologie – abordarea centrată pe activitatea prestată beneficiarului de servicii sociale și nu abordarea bazată pe normative.

„Venim cu o abordare diferită a costificării unui serviciu social – pornim de la activitățile pe care le pre-

Alături de **Veronica Sandu**, **Mariana Ianachevici** este convinsă că abordarea propusă va permite o estimare reală a costurilor serviciilor sociale și va duce, implicit, la îmbunătățirea calității serviciilor: „Această abordare reiese din realitate, ne permite să dăm o estimare exactă, nu una bazată pe normative. În primul rând va influența mult calitatea. În momentul în care se va putea face o estimare bazată pe realitate a serviciilor sociale, va fi mult mai ușoară și eficientă

găsirea prestatorului potrivit, care oferă calitate. De asemenea, ar putea influența apariția unei concurențe mult mai bune, deoarece avem foarte multe locuri în țară unde categoric nu există concurență la prestarea serviciilor sociale și când nu există concurență suferă calitatea. Dar noi avem nevoie de calitate. Eu vin din domeniul protecției copilului și întotdeauna spun: copiii merită ceva mai bun. Ca să-i poți oferi ceva mai bun trebuie să-i oferi calitate, dar calitatea se naște din concurență. Asta trebuie să fie setat în standardul de calitate, iar standardul îți permite să spui exact ce și cât costă”.

Participanții la prima ședință a grupului de lucru au acceptat noua abordare, găsind-o potrivită pentru elaborarea în continuare a metodologiei. „Este un exercițiu pe care îl așteptam de mult timp, astfel ca serviciile sociale în Republica Moldova să aibă o metodologie unică de calcul accesibilă pentru toți prestatorii, și cei de stat, și cei privați. Noi am avut pe parcursul anilor mai multe exerciții pentru costificarea serviciilor sociale și cred că metoda care astăzi a fost discutată este cea mai utilă și aplicabilă”, a spus **Liliana Samcov**, reprezentantă a Asociației „Demos” din Edineț, organizație care prestează servicii sociale specializate - locuință socială asistată și servicii de integrare socio-profesională a copiilor și tinerilor.

Secretarul de stat în cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, **Vasile Cușcă**, președinte al Grupului de lucru, a anunțat, la finalul ședinței, că, odată acceptată abordarea pe activitate, în continuare vor fi dezvoltate formule și alte instrumente, care vor fi supuse discuției la următoarele ședințe. „Părerea mea e că am clarificat unele aspecte și cred că la următoarele ședințe ale grupului de lucru vom avea o claritate și mai mare, vom avea într-adevăr produsele pe care să le putem aproba, pentru a le utiliza

în continuare. Într-adevăr, am discutat acest subiect de foarte multe ori și pe parcursul mai multor ani, dar, din păcate, nu am găsit consens și poate nu am avut continuitate la ceea ce am făcut. De aceea, acest exercițiu trebuie să-l ducem la bun sfârșit și să avem un instrument de lucru care va fi util pentru toți noi, la nivel local și la nivel central”, a spus **Vasile Cușcă**.

Liliana Palihovici, președintă a AO Institutum Virtutes Civilis, organizație care a lansat procesul de elaborare a metodologiei, a explicat participanților că ideea a reieșit din realitate: „Am pornit de la o temere exprimată în cadrul unei evaluări a serviciilor sociale. Am analizat opiniile funcționarilor publici responsabili de dezvoltarea serviciilor sociale și contractarea lor, precum și a prestatorilor de servicii private. Ce m-a îngrijorat în privința funcționarilor publici, în special a celor responsabili de procedura de achiziții și semnarea contractelor, a fost lipsa unui cadru normativ care ar fi stat la baza deciziilor lor de a aloca o sumă sau alta pentru un serviciu social. Cadru existent lăsa loc de interpretare pentru orice verificator care venea de la Curtea de Conturi și întreba de ce s-a alocat o anumită sumă și nu alta. Aceste lucruri trebuie reglementate anume din perspectiva de a aduce mai multă transparență și de a oferi un ghidaj în luarea deciziilor cu privire la contractarea serviciilor sociale din banii publici”. Echipa de experți va continua să lucreze la proiectul metodologiei și îl va expune, pe măsura avansării elaborării capitolelor, spre analiză și dezbateri, la ședințele grupului consultativ.

Elaborarea metodologiei este parte a proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Fundația Soros Moldova și implementat de IP Keystone Moldova și AO Institutum Virtutes Civilis.

CENTRUL LOW VISION PARTICIPĂ LA ELABORAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL DE SĂNĂTATE A OCHIULUI

De Ziua Mondială a Vederii, care se marchează în fiecare an în a doua zi de joi din luna octombrie, Centrul Low Vision Moldova a organizat la Chișinău o masă rotundă la care s-a accentuat imperativul adoptării unui Program Național de Sănătate a Ochiului.

Programul este în curs de elaborare și va prevedea inclusiv acțiuni de sporire a accesului tuturor persoanelor, în special al celor din categorii vulnerabile, la servicii de calitate de diagnostic și tratament al deficiențelor de vedere. La elaborarea programului participă și specialiștii Centrului Low Vision, în cadrul proiectului „Servicii integrate de calitate adresate persoanelor cu dizabilități de vedere”, finanțat de Uniunea Europeană în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”.

Discuțiile din cadrul evenimentului au fost un prilej pentru Centrul Low Vision să accentueze necesitatea sporirii gradului de conștientizare cu privire la sănătatea ochiului în rândul persoanelor, familiilor și comunității; necesitatea creării unei platforme pentru ca actorii decizionali să acorde prioritate inițiativelor și politicilor de sănătate a ochiului și nevoia de a promova serviciile de sănătate a ochiului, a serviciilor sociale și educaționale conexe la nivel național.

În afară de suport la elaborarea documentului de politici privind asigurarea accesului la servicii medicale, sociale și educaționale a persoanelor cu dizabilități de vedere, Centrul Low Vision prestează, în cadrul proiectului, și servicii psiho-sociale pentru reabilitarea medico-socială a persoanelor cu vedere slabă.

UN MICROBUZ SPECIAL A FOST TRANSMIS DE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI FUNDAȚIA SOROS MOLDOVA CENTRULUI DE ZI PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI DIN CAHUL

Copiii cu nevoi speciale din satele raionului Cahul vor putea frecventa mai ușor Centrul de zi pentru copii cu dizabilități datorită unui microbuz special adaptat, care a fost procurat de Centru cu sprijinul Uniunii Europene și al Fundației Soros Moldova. Microbuzul a fost transmis la 19 octombrie 2022, în cadrul ceremoniei de sărbătorire a 20 de ani de activitate a Centrului din Cahul.

Specialiștii Centrului oferă copiilor și părinților servicii sociale și educaționale specializate, inclusiv ședințe de kinetoterapie, terapie logopedică, consiliere psihologică și psihopedagogică. „Achiziționarea, din resursele Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova, a unui mijloc de transport adaptat pentru copiii cu dizabilități ne permite să extindem serviciile Centrului și să asigurăm acces pentru 25 de copii din localități îndepărtate de municipiul Cahul. Până acum, Centrul era frecventat doar de copiii din oraș”, a declarat la eveniment **Svetlana Busuioc**, directoare executivă a Asociației Obștești

„ActiveWomen”, organizație care implementează proiectul „Accesibilitate copiilor pentru o viață decentă”.

Din luna februarie 2023, transportarea copiilor către Centru, cu microbuzul adaptat, va fi preluată și finanțată de către Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Familiei Cahul. „Consiliul Raional Cahul a acceptat cu toată deschiderea să fie partener în acest proiect, întrucât interesul nostru este ca toți copiii din raionul Cahul, indiferent de statutul social, dizabilitate sau etnie, să aibă șanse egale la o viață decentă”, a spus **Elena Daud**, vice-președinta raionului Cahul.

„Cu sprijinul Uniunii Europene, în localitățile Republicii Moldova se implementează mai multe proiecte în domeniul dezvoltării serviciilor sociale, inclusiv al celor destinate copiilor, întrucât ne dorim să construim comunități incluzive, în care și copiii, și adulții să beneficieze de oportunități și șanse corespunzătoare vârstei și intereselor lor”, a menționat **Victoria Neaga**, manageră de proiecte la Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

„Fundația Soros Moldova promovează educația incluzivă, egalitatea de șanse, non-discriminarea. Astfel, toți locuitorii Republicii Moldova au drep-

tu să beneficieze de acele servicii sociale, de care au nevoie. Rolul nostru este să ajutăm societatea civilă, care acționează împreună cu autoritățile, să creeze și să asigure funcționalitatea acestor servicii”, a declarat **Liliana Gherman**, directoarea Departamentului Sănătate Publică al Fundației Soros Moldova.

Proiectul „Accesibilitate copiilor pentru o viață decentă” are un buget de 52 604 de euro și este implementat de Asociația Obștească „ActiveWomen” din Cahul din resursele Uniunii Europene în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”.

ȘEDINȚĂ BIANUALĂ CU PARTENERII PROIECTULUI „ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE ACȚIONEAZĂ PENTRU SERVICII SOCIALE MAI BUNE”

Peste 40 de reprezentanți ai organizațiilor societății civile (OSC-uri) beneficiare de granturi în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune” au participat la o ședință bianuală de lucru, desfășurată la 3 noiembrie 2022. Participanții au examinat chestiuni practice ce vizează politicile și procedurile interne de activitate ale organizațiilor și au trecut în revistă realizările și provocările la implementarea proiectelor.

Liliana Gherman, directoarea Departamentului Sănătate Publică de la Fundația Soros Moldova, a făcut o retrospectivă a Programului de Granturi pentru extinderea sau dezvoltarea serviciilor sociale, lansat în cadrul proiectului, menționând că pe parcursul anilor 2021-2022 au fost organizate trei runde de concurs, două fiind finalizate, iar a treia fiind în derulare.

Referindu-se la proiectele OSC-urilor care au primit finanțare, reprezentanta Fundației a informat că dintre acestea: 11 proiecte sunt adresate persoanelor cu dizabilități, 6 proiecte vizează dezvoltarea sau extinderea serviciilor pentru persoanele vârstnice, 16 proiecte sunt pentru copii și familii în situații de risc și 3 proiecte sunt orientate spre dezvoltarea serviciilor de igienizare și cantine de ajutor social pentru diverse grupuri vulnerabile. „Este un proiect ambițios, cu potențial mare, a cărui valorificare depinde de toți partenerii implicați în realizare, dar și de capacitatea noastră de a face față tuturor provocărilor în contextul crizelor cu care ne confruntăm”, a comunicat **Liliana Gherman**. Totodată, au fost reiterate deschiderea și receptivitatea Fundației de

a examina solicitările partenerilor de implementare pentru revizuirea și ajustarea activităților și bugetelor proiectelor în conformitate cu contextul existent.

Marcela Dilion, manageră de program la Keystone Moldova, s-a referit la impactul programului de asistență și suport individual metodologic oferit de Keystone Moldova pentru OSC-urile și personalul din cadrul serviciilor sociale. „Scopul programului de asistență tehnică a fost de a contribui la consolidarea capacităților organizațiilor care și-au propus să creeze și/sau să dezvolte servicii sociale calitative, în corespundere cu standardele minime de calitate. Așa cum gama de servicii este foarte diversă, sarcina noastră nu a fost deloc ușoară. Există organizații care au și experiență, și cunoștințe, și recunoaștere la nivel de comunități. Și organizații foarte tinere, care au avut nevoie de mai mult sprijin, în special dacă ne referim la serviciile pentru care nu există cadru normativ. A trebuit să învățăm și noi din mers, la fiecare etapă de implementare a proiectului, să pătrundem în esență aspectele legate de procedurile interne, reglementarea serviciilor, colaborarea cu APL privind asigurarea durabilității, să regândim anumite lucruri, să vedem ce nu funcționează și cum putem face ca lucrurile să devină posibil de realizat cu succes”, a comunicat **Marcela Dilion**.

Vorbind despre arealul geografic al beneficiarilor de granturi, reprezentanta Keystone Moldova a informat că din cele 37 de OSC-uri care implementează proiecte cu suportul Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova, cele mai multe (19) sunt localizate în centrul țării, 13 OSC-uri – în regiunea de nord și 5 OSC-uri – în partea de sud a țării.

Potrivit tipului de servicii și categoriilor de beneficiari, în cadrul proiectului sunt dezvoltate 38 de servicii sociale (o organizație dezvoltă două servicii). „Atrag atenția că cele mai multe organizații dezvoltă servicii sociale de la zero și au o sarcină extrem de dificilă. E mai ușor de a îmbunătăți, e mult mai complicat de a crea de la zero. Noi am pus accentul pe design-ul serviciilor sociale, astfel încât să asigurăm respectarea cadrului normativ în vigoare, inclusiv pregătirea prestatorilor de servicii pentru acreditare, inclusiv perfectarea documentației necesare. În același timp, constatăm că o parte din serviciile noi create de OSC-uri nu se regăsesc în Nomenclatorul serviciilor sociale din simplul motiv că acesta nu a mai fost revizuit din 2011”, a mai spus **Marcela Dilion**.

Liubovi Prodan-Șestacova, coordonatoarea programului de instruire și dezvoltare de politici de la AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) a venit cu o prezentare la tema „Realizările și provocările procesului de asigurare a durabilității financiare a OSC-urilor beneficiare de granturi”.

„Piața serviciilor sociale din Republica Moldova nu este o piață clasică, unde cererea să fie echilibrată cu oferta și să se formeze un preț de echilibru. Întotdeauna există anumite probleme, pe care sectorul privat nu le poate rezolva fără implicarea autorităților publice, care trebuie să intervină prin stabilirea cadrului regulatoriu. Astfel, APL-urile trebuie să fie conștiente de faptul că fără implicarea lor nu va fi asigurată durabilitatea serviciilor publice, implicit, satisfacerea necesităților persoanelor care beneficiază de servicii. Pentru ca statul să fie parte componentă a procesului de stabilire a prețului la serviciile sociale, metodologia de calcul a costurilor, care se elaborează în prezent, va fi un instrument

atât pentru OSC-uri, cât și pentru APL-uri, care le va ajuta în procedeele operaționale. Respectiv, pentru OSC-uri această metodologie va fi un instrument care va ajuta la eficientizarea activităților, iar pentru APL-uri – un instrument de verificare și control în cadrul procesului de achiziții publice”, a explicat **Liubovi Prodan-Șestacova**.

Reprezentanta IVC a mai adăugat că, odată ce metodologia de costificare va fi elaborată, aceasta trebuie să fie aprobată la cel mai înalt nivel. Ea a precizat că în următoarea perioadă IVC planifică să desfășoare consultări publice pe marginea proiectului de instrucțiuni cu privire la contractarea serviciilor sociale (decembrie 2022 – ianuarie 2023). După ce va fi consultată procedura de contractare a serviciilor sociale, AO Institutum Virtutes Civilis va realiza o serie de instruire/activități de consolidare a capacităților privind punerea în aplicare a acestor instrucțiuni. Urmare a finalizării lucrului la Metodologia de costificare a serviciilor sociale și promovarea modelelor pozitive de contractare a serviciilor sociale prestate de OSC-uri acreditate, în cadrul proiectului vor fi selectate 10 OSC-uri care pe parcursul a 6 luni vor pilota acest document. După încheierea acestui proces, Metodologia de costificare va fi propusă guvernului spre aprobare.

În finalul ședinței bianuale, **Liliana Gherman** și-a exprimat încrederea că din rândul OSC-urilor beneficiare de granturi vor fi mai multe organizații doritoare să participe la pilotarea metodologiei. „Metodologia va răspunde așteptărilor noastre după ce va fi testată. Sperăm ca acest produs, elaborat în comun, să fie promovat, aprobat și utilizat cu încredere, atât de prestatorii de servicii, cât și de cei care le procură”, a conchis reprezentanta Fundației Soros Moldova.

COPIII CU NEVOI SPECIALE DIN ȘTEFAN VODĂ AU CONDIȚII DE REABILITARE MAI BUNE, DATORITĂ UE ȘI FUNDAȚIEI SOROS MOLDOVA

Peste 100 de copii cu necesități speciale din raionul Ștefan Vodă beneficiază de condiții mai bune de rehabilitare în cadrul Centrului de Asistență Specializată și Plasament Temporar „Încredere”, care a fost dotat cu echipament și cu un microbuz adaptat pentru transportarea persoanelor cu dizabilități. Aceste îmbunătățiri au avut loc în cadrul proiectului „Servicii sociale accesibile pentru copii și tinerii cu necesități speciale din raionul Ștefan Vodă”, implementat de AO „PRODOCS” și Consiliul Raional Ștefan Vodă cu sprijinul Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova.

Pe parcursul unui an, în sălile de kinetoterapie și terapie ocupațională a fost instalat echipament performant, 84 de părinți și membri ai familiilor au beneficiat de suport individual și de grup pentru a-și dezvolta abilitățile parentale și de comunicare, iar 35 de specialiști au fost instruiți în domeniul lucrului cu copiii cu necesități speciale. De asemenea, 128 de copii au participat, în cadrul Centrului „Încredere”, la activități de socializare și dezvoltare a deprinderilor de viață. Echipa Centrului a revizuit documentele interne ale instituției și a organizat activități de sensibilizare în instituțiile de învățământ din raion referitor la problemele cu care se confruntă copiii și tinerii cu necesități speciale.

„Proiectul susținut de Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova a contribuit la fortificarea echipei Direcției Generale Asistență Socială și Protecția Familiei Ștefan Vodă, la îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor prestate de către Centrul „Încredere”. Iar procurarea unui microbuz special va asigura copiilor și tinerilor cu necesități speciale din satele raionului Ștefan Vodă un acces mai bun la serviciile Centrului”, a spus, la evenimentul de închidere a proiectului, **Aurica Cebotari**, șefă a Direcției Generale Asistență Socială și Protecția Familiei Ștefan Vodă.

„Datorită suportului financiar și metodologic am reușit să rezolvăm problema mobilității persoanelor cu necesități speciale de la domiciliul lor la sediul centrului, iar acest fapt va contribui la creșterea numărului beneficiarilor de servicii sociale prestate de către Centru și la dezvoltarea relațiilor cu comunitatea”, a declarat directoarea proiectului și președinta AO PRODOCS, **Cristina Cușchevici**.

Fortificarea Centrului „Încredere” este unul dintre cele 40 de servicii sociale create sau dezvoltate în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova în parteneriat cu Keystone Moldova și AO Institutum Virtutes Civilis.

„Sprijinirea activităților de incluziune a copiilor cu nevoi speciale, pentru ca ei să beneficieze de condiții prietenoase pentru rehabilitare și dezvoltare, este una dintre prioritățile noastre și vom continua să implementăm proiecte în acest domeniu”, a declarat

Victoria Neaga, manageră de proiect la Delegația Uniunii Europene în Moldova.

„Considerăm că incluziunea este unul din elementele de bază ale unei societăți deschise. Doar o comunitate incluzivă poate fi puternică și rezilientă. Participarea Fundației Soros Moldova în acest proiect contribuie la sporirea incluziunii sociale a persoanelor din grupuri vulnerabile și la îmbunătățirea accesului acestora la serviciile sociale, dezvoltate în baza parteneriatelor dintre organizațiile societății civile și autorități”, a spus **Liliana Gherman**, directoarea Departamentului Sănătate Publică al Fundației Soros Moldova.

Proiectul „Servicii sociale accesibile pentru copii și tinerii cu necesități speciale din raionul Ștefan Vodă” a fost implementat pe parcursul unui an, având un buget de 60 000 00 EUR și o cofinanțare din partea Consiliului Raional Ștefan Vodă de 34 000 00 de lei.

ASOCIAȚIA PARTENERIATUL AACHEN-MOLDOVA DIN CANTEMIR A PROCURAT UN IMOBIL PENTRU SERVICIUL SOCIAL LOCUINȚĂ PROTEJATĂ

Pentru serviciul social pe care îl creează în parteneriat cu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Cantemir, AO Parteneriatul Aachen-Moldova a cumpărat o casă, pe care în prezent o amenajează corespunzător, care va avea statut de Locuință Protejată pentru cel puțin 4 persoane cu dizabilități.

Locuință Protejată este un serviciu social specializat, care contribuie la integrarea socială a persoanelor cu dizabilități care nu au familii sau rude, dar încă au nevoie de suport pentru trai în comunitate și pentru a-și forma abilități de gestionare a banilor, de implicare în activități de gospodărie, angajare în câmpul muncii.

Casa a fost procurată din resursele Uniunii Europene de către AO Parteneriatul Aachen-Moldova, care implementează proiectul „Servicii sociale consolidate pentru o viață bună în comunitate pentru persoanele cu dizabilități”. De asemenea, organizația instruieste angajații serviciilor sociale destinate persoanelor cu dizabilități. „Activitățile proiectului vor contribui atât la prevenirea instituționalizării, cât și la dezinstituționalizare, la creșterea calității asistenței oferite persoanelor cu dizabilități de către angajații din domeniul social”, a explicat **Natalia Dediu**, președintă a AO Parteneriatul Aachen Moldova.

„PREVENIM AZI, CA SĂ NU AVEM CAZURI GRAVE MÂINE”. CUM LUCREAZĂ UN SPECIALIST ÎN PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI LA UNGHENI

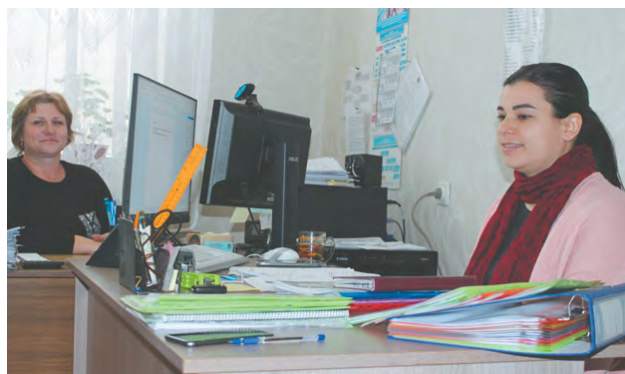
Din luna aprilie 2022, la Primăria Todirești, r. Ungheni, sat cu peste patru mii de locuitori, se lucrează altfel – cu mai puțin stres, cu mai multă ordine în documente și cu rezultate vizibile asupra copiilor aflați în situație de risc. „Sincer vă spun, acum vin cu plăcere la muncă”, spune **Natalia Gherbovițan**, asistentă socială comunitară. Motivul – primăria are angajat acum un specialist în protecția drepturilor copilului, care a preluat o mare parte din sarcinile ce-i reveneau anterior asistentei sociale. Astfel de specialiști au fost angajați în patru primării din raion, datorită Asociației „Alternative Sociale”, care implementează un proiect finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova.

Olga Sârbu, specialistă în protecția drepturilor copilului din Todirești, gestionează 28 de cazuri ale copiilor calificați de comisia multidisciplinară ca fiind în situație de risc. Cei mai mulți dintre ei au fost incluși în această categorie ca fiind „neglijați involuntar”, altfel spus, familiile nu au suficiente resurse pentru a le asigura cele necesare, inclusiv alimente și rechizite. Comisia multidisciplinară din localitate evaluează fiecare caz, întocmește un plan individual de asistență și, în funcție de necesități, familia și copilul primesc ajutor financiar sau sunt referiți la serviciile corespunzătoare. O dată la trei luni se face reevaluarea cazurilor.

La fel se proceda și anterior, doar că asistenta socială comunitară, care are în grijă și alte categorii de populație, nu întotdeauna reușea să acorde o asistență calitativă. În ultimii ani, recunoaște **Natalia Gherbovițan**, volumul de muncă al asistenților sociali s-a mărit considerabil, inclusiv din cauza pandemiei, crizei refugiaților și crizei energetice. Ea însăși recunoaște că, datorită angajării **Olgăi Sârbu**,

munca cu familiile și copiii în situație de risc este mult mai calitativă decât atunci când o făcea ea. „Conform legii, sunt termene care trebuie respectate. Mie, ca asistentă socială, îmi venea foarte greu să reușesc – într-un timp scurt ești obligat să faci evaluarea inițială, ulterior – evaluarea complexă, plan și tot așa. Să lucrezi și cu familia cu copii, și cu familia cu adulți e foarte greu. Pe an ce trece avem tot mai multe fișe de sesizare referitoare la copii, mai ales din partea poliției. La orice fișă de sesizare trebuie să ne întrunim, să facem evaluarea familiei, să vedem care e situația etc. Un singur om fizic nu reușește. Acum situația s-a schimbat. Faptul că avem mai mulți copii incluși în evidențe ca fiind în situație de risc este un indicator că se lucrează mult mai eficient”, explică **Natalia Gherbovițan**.

Natalia Gherbovițan și Olga Sârbu

„Noi lucrăm atât pentru intervenții urgente, cât și la prevenirea situațiilor grave. De exemplu, avem un caz în care dintr-o familie cu 5 copii unul este cu cerințe educaționale speciale nu pentru că are probleme de sănătate, dar pentru că nu a frecventat grădinița deloc, adică nu a avut nici o pregătire

preșcolară. Asta nu s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi descoperit la timp că copilul nu merge la grădiniță. Acum i-am luat în evidențe pe alți doi copii mai mici din familie și insistăm să-i încadrăm în grădiniță, ca să nu ajungă ca fratele lor mai mare”, spune **Olga Sârbu**.

Cazuri gestionate de Olga Sârbu: copii cu comportament deviant, o mamă minoră, copii cu dizabilități

În luna noiembrie, când am vizitat primăria Todirești, Olga era preocupată în special de asistența a doi copii cu comportament deviant. Unul dintre ei a ajuns în atenția primăriei vara trecută. Mama a anunțat autoritățile că fiul ei lipsea de acasă de două zile. „Când am mers să fac evaluarea inițială, eram sigură că acest copil e agresiv cu părinții. Peste trei zile acest lucru s-a adevărit”, spune specialistă în drepturile copilului. Băiatul este încadrat acum într-un plan individual de asistență, inclusiv are ședințe de consiliere psihologică. „Reieșind din cazurile la care lucrez, m-am convins că e nevoie ca și părinții, și copiii, să aibă acces permanent la un psiholog. Cei de la sat cred că dacă au mers la o ședință cu psihologul, gata, e suficient. Dar nu e așa, e nevoie de multă muncă”, este de părere **Olga Sârbu**.

Tot în „grija” ei sunt alți copii în situație de risc din sat – o mamă minoră, care are nevoie inclusiv de sprijin financiar pentru a supraviețui, câțiva copii cu dizabilități care necesită ajutor periodic pentru tratament și reabilitare. „Când identificăm un caz, ne

orientăm ce servicii avem la nivel de raion și unde îi putem orienta. Dacă, de exemplu, e un copil cu dizabilitate și necesită asistență personală, îl referim la serviciul asistență personală, dacă are nevoie de o investigație medicală mai complexă, sau e nevoie să i se determine gradul de dizabilitate, consultăm familia și facem demersurile corespunzătoare. Anume cu acest scop se întrunește echipa multidisciplinară – să identifice care sunt necesitățile și să se întocmească un plan de asistență corect”, explică specialistă în drepturile copilului.

Pentru evaluarea și monitorizarea cazurilor, Olga face des vizite la familiile în care sunt copii în situație de risc, uneori împreună cu polițistul de sector: „Nu toți reacționează adecvat. O bunică mi-a reproșat că vin prea des la nepoții ei, că mai au oamenii mulți copii, de ce numai pe ai ei îi vizitez. Eu nu mă sperii, pentru că asta mi-e munca. Vizitele au efect de prevenire pentru unii vecini. Când mă văd cu polițistul la poartă ei știu că ar trebui să aibă mai mare grijă de copiii lor, ca să nu ajung și la ei. Dar nu doar pentru asta mă deplasez. Ieri, de exemplu, am însoțit o familie la magazin și am cumpărat împreună produse alimentare și de igienă pentru copii din bannii acordati drept ajutor de către Primărie. M-am asigurat astfel că sprijinul este folosit corespunzător”.

Specialiști angajați cu sprijinul Uniunii Europene și ai Fundației Soros Moldova

În prezent, în raionul Ungheni activează 5 specialiști în protecția drepturilor copilului. Unul – în cadrul

Primăriei municipiului Ungheni, iar restul – în primăriile Todirești, Pârlița, Sculeni și Zagarancea. Ultimii patru au fost angajați din luna aprilie 2022 datorită Asociației Obștești „Alternative Sociale” din Ungheni, care implementează proiectul „Autoritatea tutelară locală pentru o protecție mai bună a copiilor”, finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova. Din luna mai 2022, acești specialiști vor fi salariați din bugetele primăriilor.

Adriana Frasin

„Ne-am propus să sprijinim autoritățile locale să angajeze specialiști în protecția drepturilor copilului și să arătăm beneficiile activității lor atât pentru copii și familii, cât și pentru primar și asistentul social, al căror volum de muncă și așa este foarte mare, întrucât ei se ocupă de toate categoriile de beneficiari, nu doar de copii. În comunele mari este foarte greu pentru un asis-

tent social să facă față tuturor sarcinilor. După cum vedeți la Todirești, acest lucru ne-a reușit”, ne-a spus **Adriana Frasin**, președintă a Asociației „Alternative Sociale”.

Foarte puține localități din țară au angajați specialiști în protecția drepturilor copilului

Specialistul în protecția drepturilor copilului este un funcționar public din cadrul primăriei care realizează activități de suport pentru îndeplinirea atribuțiilor autorității tutelare locale. Această funcție a fost introdusă prin Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți adoptată în anul 2013. Cu toate acestea, puține primării își pot permite să angajeze un asemenea specialist. În fiecare raion activează doar câte 1-2 specialiști.

„Când am văzut că nici o administrație publică nu s-a avântat să angajeze astfel de specialiști, deși avem de mulți ani lege care prevede acest lucru, am sprijinit de la bun început ideea AO „Alternative Sociale”. Am vrut să arătăm un model cum pot fi ei angajați și pregătiți, cum pot fi divizate fișele de post. Această formulă – organizație neguvernamentală care implementează o idee în parteneriat cu Direcția raională – este funcțională la noi în toate contextele și avem astfel mult mai multă eficiență în ceea ce facem”, a apreciat **Tudor Rădeanu**, șef al Direcției Generale Asistență Socială și Protecție a Familiei din raionul Ungheni.

KEYSTONE MOLDOVA A INSTRUIT 22 DE ANGAJAȚI AI CENTRELOR DE ZI ȘI DE PLASAMENT PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE

Angajați din trei centre de zi pentru persoane vârstnice din raioanele Cimișlia, Fălești și Soroca și din centrul de plasament Puhăceni, r-nul Anenii Noi, au participat, timp de cinci zile, la un curs de instruire inițială pentru specialiștii care prestează servicii sociale pentru persoane vârstnice, organizat de Keystone Moldova. Serviciile sociale menționate sunt dezvoltate și extinse cu sprijinul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”.

Sub îndrumarea consultantei Keystone Moldova **Nelea Panfil**, participanții au însușit noțiuni de bază privind legislația și drepturile persoanelor vârstnice, cadrul normativ privind funcționarea centrelor destinate vârstnicilor, modul de organizare și gestionare a serviciului social, pregătirea pentru acreditarea serviciului. De asemenea, prin intermediul lucrului în grup și schimbului de opinii, participanții și participantele au exersat aplicarea managementului de caz, inclusiv întocmirea planului individual de asistență, întocmirea și păstrarea dosarelor beneficiarilor etc.

„Lucrez de 13 ani la Centrul multifuncțional de asistență socială pentru persoane vârstnice din s. Glinjeni, r-nul Fălești, unde dezvoltăm în prezent un serviciu social Centru de zi. Deși avem deja o anumită experiență, îmi dau seama că nu am avut

până acum proceduri clare pe care să le urmărim la întocmirea dosarului beneficiarului. La instruire, am identificat unii factori de risc care ar putea pune în

pericol viața și sănătatea beneficiarului, am stabilit care sunt principiile de organizare și funcționare a unui serviciu, am exersat cum se face corect un plan individualizat de asistență, cu unele obiective din care reies câteva acțiuni, am învățat cum se formulează corect un obiectiv. De asemenea, ne-a fost demonstrat un alt model de acord de colaborare în care sunt specificate obiectivele, drepturile și obligațiile beneficiarului și prestatorului de servicii. La întoarcere la serviciu, vom modifica neapărat acordurile pe care le avem în prezent cu beneficiarii, în corespundere cu managementul de caz și cu standardele minime de calitate”, a mărturisit, după instruire, **Nina Covaliuc**, reprezentantă a Asociației „Sat Modern”.

Un alt participant, **Ghenadie Pereteatcu**, primar al s. Băxani, r-nul Soroca, dezvoltă în prezent serviciul social Centru de zi pentru persoane vârstnice, care ar urma să aibă cel puțin 70 de beneficiari, selectați din cei în jur de 200 de vârstnici din sat. „Le vom oferi ocupații, activități culturale și de petrecere a timpului liber, pe scurt, îi vom motiva să zâmbescă și să se simtă bine! Le vom oferi, de asemenea, câte un prânz cald. Pentru început însă, avem de lucrat la pregătirea Serviciului pentru acreditare inițială. Am învățat aici foarte multe lucruri utile. Cel mai mult m-a impresionat modalitatea de formulare a obiectivelor. Conștientizez că este nevoie să particip sistematic la cursuri de formare”, spune Ghenadie Pereteatcu.

La Puhăceni, r-nul Anenii Noi, Centrul de plasament pentru vârstnici se află în plină reformă. Instituția se reorganizează din azil în centru de plasament. „Trecând prin procesul de reformă, a apărut nece-

sitatea să organizăm activitatea altfel și să învățăm multe lucruri noi. Interesul nostru acum este ca Serviciul să fie acreditat. Am luat cunoștință ce înseamnă asta, cum trebuie să ne pregătim, ce documente să perfectăm. Am venit la instruire cu o parte din echipă, patru persoane, ca toți să fim instruiți și să știm cum să lucrăm corect de acum încolo”, spune **Fiodor Nicoară**, managerul Centrului.

Aliona Televca, asistentă socială în cadrul Centrului de zi din satul Selemet, r-nul Cimișlia, spune că instruirea i-a oferit o claritate în ce privește organizarea și sarcinile activității sale cu beneficiarii. „Uneori la noi ajungea dosarul beneficiarului și nu eram sigură ce trebuie să conțină și ce trebuie noi să adăugăm. Se întâmpla că încercam de la zero să fac totul, să completez dosarul. Dar acum am înțeles că asistentul social comunitar trebuie să ne aducă o bază destul de puternică, după care noi, la centru, realizăm alte evaluări și intervenții. Pentru mine instruirea a însemnat claritate. Acum am înțeles pașii concreți pe care trebuie să-i fac. Chiar vreau să menționez că în valiza mea de cunoștințe, cu care am venit aici, era amestecat totul. Acum, la plecare, după 5 zile de curs, pot să spun că ea arată ca un organizator – totul e pus pe secții, separat și clar. Ce mi-a plăcut e că la fiecare subiect ne-am implicat fiecare și am exemplificat fiecare pas, astfel, ne-am regăsit în situațiile colegilor și am făcut schimb de opinii. Astfel, știm în diferite situații cum vom proceda”, mărturisește **Aliona Televca**.

Marcela Dilion-Strechie, directoarea proiectului Keystone Moldova, a menționat: „Cursul de instruire inițială a fost realizat în baza curriculumului și suportului de curs elaborat de I.P. Keystone Moldova

și este interconectat cu standardele minime de calitate ale centrului de zi și centrului de plasament pentru persoanele vârstnice aprobate de Guvern. Cursul s-a axat pe două obiective: 1) dezvoltarea cunoștințelor în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice, asigurarea respectării normelor deontologice în prestarea serviciilor, facilitarea incluziunii sociale a persoanelor vârstnice etc.; 2) dezvoltarea de competențe practice ale specialiștilor în aplicarea celor mai eficiente metode, tehnici și instrumente de documentare a cazului, aplicarea metodologiei managementului de caz, precum și aplicarea procedurilor privind organizarea și funcționarea serviciilor sociale. În cadrul instruirii s-a realizat evaluarea pre și post curs, ceea ce a scos în

evidență că nivelul de cunoștințe al specialiștilor a crescut semnificativ. În cadrul proiectului urmează să organizăm și cursul de instruire continuă a personalului din serviciile sociale destinate persoanelor vârstnice, care va fi realizat în baza evaluării necesităților de instruire a angajaților”.

Instruirea inițială pentru personalul centrelor de zi și de plasament pentru persoane vârstnice este organizată de I.P. Keystone Moldova, care este organizație parteneră de implementare în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”. În cadrul acestui proiect, sunt dezvoltate 40 de servicii sociale în diferite localități ale Republicii Moldova.

DOUĂ ECHIBE ALE SERVICIILOR DE SCREENING AUDITIV, CREATE CU SPRIJINUL UNIUNII EUROPENE, AU PARTICIPAT LA UN PROGRAM DE FORMARE LA BUCUREȘTI

La sfârșitul lunii noiembrie specialiștii echipelor de screening auditiv din Sîngerei și Bălți au participat la un program de formare de două zile la Clinica Sonorom din București, specializată în distribuția echipamentelor medicale auditive. Programul a avut drept scop consolidarea capacităților lucrătorilor medicali de a testa auzul copiilor și de a efectua evaluări precise.

Împreună cu doctorul-audioprotezist **Ion Mares**, expert în producerea tehnologiilor digitale în domeniul aparatelor auditive, specialiștii au studiat modul în care funcționează echipamentul de screening auditiv; setările adecvate pentru a crea un protocol

de test OAE (otoacoustic emissions); modalități de analiză și interpretare corectă a rezultatele testelor de auz; calibrarea și întreținerea echipamentelor etc.

Pentru o eficiență mai mare a testării auzului, Ion Mares a donat echipei din Sîngerei un otoscop cu iluminare LED, instrument medical pentru examinarea clinică a aparatului auditiv, care constituie o condiție esențială a procedurii de testare.

Serviciul de screening auditiv pentru copii la Spitalul din Sîngerei a fost creat de către Asociația AudiViz și Consiliul Raional Sîngerei în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”.

Uniunea Europeană susține dezvoltarea serviciilor sociale în țara noastră. În ultimii trei ani Fundația Soros Moldova în parteneriat cu Keystone Moldova, APSCF și AOPD a implementat și cofinanțat proiectul „Servicii sociale mai bune printr-un parteneriat durabil dintre societatea civilă și guvern” și a contribuit astfel la crearea a 42 de servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale, dar și copiilor din grupuri vulnerabile, în 23 de raioane. În consecință, peste 1000 de copii și 1260 de persoane cu dizabilități au acum un acces sporit la servicii sociale comunitare, adaptate nevoilor lor. În prezent, Fundația Soros Moldova în parteneriat cu Keystone Moldova și Institutum Virtutes Civilis implementează proiectul „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, care vine ca o continuitate a celui precedent, la fel cu suportul Uniunii Europene, în cadrul căruia sunt acordate granturi organizațiilor societății civile pentru dezvoltarea a cel puțin 40 de servicii sociale în toată țara, pentru persoanele din grupuri vulnerabile.

#ServiciiSocialeMaiBune

Finanțat de
Uniunea Europeană

Cofinanțat și implementat
de Fundația Soros Moldova

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene.
Responsabilitatea pentru conținutul ei îi revine în exclusivitate Centrului pentru Jurnalism Independent
și nu reflectă în mod necesar opinia Uniunii Europene.

Pentru detalii contactați-ne la adresa: vzaharia@ijc.md.